

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Zadar

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA
NA PODRUČJU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Zadar, studeni 2016.

S A D R Ž A J

stranica

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE I POSTUPCI REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA	5
Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama	9
Registri i evidencije	12
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	14
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	24
OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA	27
OČITOVANJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE	28

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Zadar

KLASA: 041-01/16-10-38
URBROJ: 613-15-16-14

Zadar, 3. studenoga 2016.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA
MINERALNIM SIROVINAMA NA PODRUČJU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Ličko-senjske županije (dalje u tekstu: Županija).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 29. ožujka do 3. studenoga 2016.

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije, koje je u nadležnosti Ureda državne uprave u Ličko-senjskoj županiji (dalje u tekstu: Ured državne uprave). Prema odredbama Zakona o rudarstvu (Narodne novine 56/13 i 14/14), Ured državne uprave je tijelo nadležno za rudarstvo za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije.

Revizijom je obuhvaćena provedba aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama (istraživanje i eksploataciju), naplatu prihoda od naknada za koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina, vođenje evidencija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina te sanacija prostora nakon završetka izvođenja rudarskih radova na području Županije od 2013. do 2015.

U svrhu ocjene učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, utvrđeni su sljedeći ciljevi:

- ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s donesenim propisima, planovima i unutarnjim procedurama vezanim uz koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina
- ocijeniti prikupljanje podataka o eksploataciji mineralnih sirovina
- ocijeniti dodjelu koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima
- ocijeniti pravilnost obračuna naknade za mineralne sirovine
- ocijeniti provedbu nadzora nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknade za mineralne sirovine te izvršavanjem ugovora o dodjeli koncesija
- ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim međunarodnim revizijskim standardima vrhovnih revizijskih institucija, revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje revizijskih ciljeva.

U fazi planiranja i obavljanja pripremnih radnji za obavljanje revizije, analizirana je zakonska regulativa, podaci iz Prostornog plana Županije o lokacijama predviđenim za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, podaci iz Registra koncesija koji vodi Ministarstvo financija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina na području Županije, podaci iz sudskog i obrtnog registra o koncesionarima i ovlaštenicima istražnih prostora i eksploatacijskih polja te drugi dostupni podaci.

U postupku revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja i analize dokaza:

- proučeni su i analizirani zakoni i drugi propisi koji reguliraju gospodarenje mineralnim sirovinama, unutarnji akti te stručni članci
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa te unutarnjih akata
- analizirani su podaci i provjerena dokumentacija (planovi, rješenja, odluke, ugovori) vezana uz gospodarenje mineralnim sirovinama
- provjeroeno je prikupljanje podataka i vođenje propisanih registara, zbirk i isprava i evidencija
- obavljeni su razgovori s odgovornim osobama
- pribavljena su obrazloženja o pojedinim aktivnostima vezanim uz gospodarenje mineralnim sirovinama.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa te poduzetih aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama. Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća pitanja:

- Je li izrađena rudarsko-geološka studija za Županiju te doneseni odgovarajući planovi i unutarnje procedure u vezi s gospodarenjem mineralnim sirovinama?
- Je li ustrojen registar istražnih prostora i registar eksploracijskih polja i jesu li cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploracijskim poljima?
- Dodjeljuju li se koncesije za eksploraciju mineralnih sirovina u skladu s propisima?
- Obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način te provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine?
- Provodi li se kontinuirani nadzor rada koncesionara i izvršavanja obveza rudarskog gospodarskog subjekta?
- Provode li se sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi?

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito**, ako su doneseni odgovarajući planovi i procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina, ako su ustrojeni registri i cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploracijskim poljima, ako je dodjeljivanje koncesija za eksploraciju mineralnih sirovina provedeno u skladu s propisima, ako se obračun i naplata naknada za mineralne sirovine obavljaju na propisani način, ako se provodi nadzor u svim fazama obavljanja rudarskih radova te ako je provedena sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđene određene slabosti i nedostaci koji ne utječu bitno na gospodarenje mineralnim sirovinama.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **djelomično učinkovito**, ako su utvrđene nepravilnosti i nedostaci kod donošenja planova, dodjele koncesija, naplate prihoda, vođenja registara i evidencija o istražnim prostorima i eksploracijskim poljima, provedbe odgovarajućeg nadzora i sanacije prostora.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **neučinkovito**, ako su utvrđene značajnije nepravilnosti i nedostaci te su potrebna znatna poboljšanja u postupcima dodjele koncesija, naplate naknade za koncesije, vođenju registara i odgovarajućih evidencija, uspostave odgovarajućeg nadzora u svim fazama istraživanja i eksploracije mineralnih sirovina te postupcima sanacije prostora.

U nastavku se daju kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, prema područjima revizije.

**Kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama,
prema područjima revizije**

Područja revizije	Kriteriji
Planski dokumenti	<ul style="list-style-type: none"> ○ donešeni su godišnji i srednjoročni (trogodišnji) planovi davanja koncesija te dostavljeni Ministarstvu financija
Registri i evidencije	<ul style="list-style-type: none"> ○ vode se propisane evidencije u vezi s gospodarenjem mineralnim sirovinama ○ podaci se sustavno i pravodobno prikupljaju i pravilno unose u propisane registre ○ evidencije su cjelovite i međusobno usklađene ○ provodi se nadzor nad dostavom i kvalitetom podataka ○ podaci za potrebe analize i izvješćivanja su točni i vjerodostojni ○ rudarski gospodarski subjekti, kao ovlaštenici istražnih prostora i eksploatacijskih polja dostavljaju nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina ○ koncesionari vode evidencije o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina te Uredu državne uprave dostavljaju podatke o godišnjoj eksploataciji
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	<ul style="list-style-type: none"> ○ zaposlen je dovoljan broj zaposlenika na poslovima iz područja rudarstva ○ zaposlenici su educirani za obavljanje poslova iz područja rudarstva ○ postupak pri dodjeli koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina detaljno je propisan ○ raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripremne radnje propisane odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ postupci javnog nadmetanja radi davanja koncesije provode se na način propisan odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ redovito se prati izvršenje ugovora o koncesiji i aktivnosti koncesionara ○ obračun i naplata naknada za mineralne sirovine provodi se na propisani način ○ dostavljaju se podaci o otkopanoj/pridobivenoj količini te tržišnoj vrijednosti prodane mineralne sirovine ○ provjerava se realnost iskazivanja tržišne vrijednosti i količine otkopane/pridobivene mineralne sirovine ○ prati se plaćanje naknada za mineralne sirovine, poduzimaju se mjere naplate potraživanja te provjerava učinkovitost poduzetih mjera ○ obavljaju se kontrole eksploatiranih količina mineralnih sirovina koje su prijavili koncesionari ○ uspostavljena je učinkovita suradnja nadležnih tijela u svim aktivnostima vezanim uz eksploataciju mineralnih sirovina ○ sastavlja se godišnje izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara te se dostavlja Ministarstvu financija ○ o postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji obavještava se nadležno državno odvjetništvo ○ provodi se nadzor nad protupravnim eksploatacijama te mjere radi učinkovitog sprječavanja protupravnih eksploatacija ○ obračunava se naknada štete po osnovi otuđenja mineralne sirovine
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	<ul style="list-style-type: none"> ○ provodi se sanacija prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi tijekom izvođenja rudarskih radova na istražnom prostoru ili eksploatacijskom polju te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova ○ u postupku davanja koncesije utvrđuje se iznos troškova sanacije, pribavljaju se jamstva za troškove sanacije te se redovito provjerava valjanost jamstava ○ nadležna tijela provode nadzor nad provedbama sanacije ○ provode se izvanredne sanacije prostora kada ne postoji ili je nepoznata osoba koja je eksploatirala mineralnu sirovinu ○ poduzimaju se mjere radi sanacije prostora putem treće osobe, kada to ne učini rudarski gospodarski subjekt ○ poduzimaju se pravne radnje pred sudom radi prisilne sanacije

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA

Mineralne sirovine, odnosno rudno blago kao prirodno bogatstvo dobro je od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku, koje, prema Ustavu Republike Hrvatske (Narodne novine 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14), ima njezinu osobitu zaštitu. Gospodarenje mineralnim sirovinama normativno je uređeno s više propisa iz područja rudarstva i dodjele koncesija, od kojih su temeljni Zakon o rudarstvu i Zakon o koncesijama (Narodne novine 143/12).

Zakonom o rudarstvu, koji je stupio na snagu u svibnju 2013., uređeno je gospodarenje mineralnim sirovinama i planiranje rudarske gospodarske djelatnosti, istraživanje i utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, izrada i provjera rudarskih projekata, eksploatacija mineralnih sirovina, davanje koncesije za eksploataciju, građenje i uporabu rudarskih objekata i postrojenja, izrada rudarskih planova i izvođenje rudarskih mjerena, sanacija otkopanih prostora, naknada za koncesiju, naknada štete, mjere osiguranja, sigurnosti i zaštite, stručna sprema za obavljanje određenih poslova u rudarstvu, upravni i inspekcijski nadzor, prekršajne odredbe i druga pitanja.

Mineralne sirovine, u smislu Zakona o rudarstvu, su:

1. energetske mineralne sirovine:
 - 1.1. ugljikovodici (nafta, prirodni plin, plinski kondenzat i zemni vosak)
 - 1.2. fosilne gorive tvari: ugljen (treset, lignit, smeđi ugljen, kameni ugljen), asfalt i uljni škriljavci; radioaktivne rude; geotermalne vode iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe, osim geotermalnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke ili rekreativne svrhe i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama
2. mineralne sirovine za industrijsku preradbu: grafit, sumpor, barit, tinjci, gips, kreda, kremen, kremeni pijesak, drago kamenje, bentonitna, porculanska, keramička i vatrostalna glina, feldspati, talk, tuf, mineralne sirovine za proizvodnju cementa, karbonatne mineralne sirovine (vapnenci i dolomiti) za industrijsku preradbu, silikatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu, sve vrste soli (morska sol) i solnih voda, mineralne vode iz kojih se mogu pridobivati mineralne sirovine, osim mineralnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke i rekreativne svrhe ili kao voda za ljudsku potrošnju i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama, brom, jod, peloidi
3. mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala: tehničko-građevni kamen (amfibolit, andezit, bazalt, dijabaz, granit, dolomit, vapnenac), građevni pijesak i šljunak iz neobnovljivih ležišta, građevni pijesak i šljunak iz morskog dna, ciglarska glina
4. arhitektonsko-građevni kamen
5. mineralne sirovine kovina.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se otkopavanje ili pridobivanje mineralnih sirovina iz ležišta i njihovo oplemenjivanje, a dozvoljena je samo unutar utvrđenog eksploatacijskog polja mineralnih sirovina i u granicama provjerenog rudarskog projekta na temelju kojeg je dana koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra, koja je potrebna za eksploataciju mineralnih sirovina.

Postupci davanja koncesija, ugovor o koncesiji, prestanak koncesije, pravna zaštita u postupcima davanja koncesije, politika koncesija te druga pitanja u vezi s koncesijama, uređuju se Zakonom o rudarstvu i Zakonom o koncesijama. Koncesija je pravo koje se stječe ugovorom.

Davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina provodi se prema odredbama Zakona o rudarstvu, na temelju jednog javnog nadmetanja u jedinstvenom postupku koji se sastoji od četiri faze i to: postupka radi odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, postupka radi davanja odobrenja za istraživanje, postupka radi utvrđivanja eksploatacijskog polja te postupka radi davanja koncesije za eksploataciju. Koncesija se daje na zahtjev fizičkoj ili pravnoj osobi, na način određen Zakonom o koncesijama, koja je na javnom nadmetanju odabrana kao najpovoljniji ponuditelj, pod uvjetom da se nakon završetka istražnih radova potvrde rezerve mineralnih sirovina, utvrdi eksploatacijsko polje u skladu s lokacijskom dozvolom te da fizička ili pravna osoba ispunjava druge propisane uvjete. Iznimno, ako na određenom području već postoji utvrđeno eksploatacijsko polje, a ovlaštenik je Republika Hrvatska, raspisuje se javno nadmetanje za davanje koncesije.

Sve postupke koji čine pojedinu fazu jedinstvenog postupka za davanje koncesije provodi jedno tijelo nadležno za rudarstvo, kao davatelj koncesije, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu. Prema odredbi članka 8. Zakona o rudarstvu, za energetske mineralne sirovine, mineralne sirovine za industrijsku preradbu, arhitektonsko-građevni kamen i mineralne sirovine kovina nadležno je Ministarstvo gospodarstva, kao ministarstvo nadležno za rudarstvo, dok su za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala nadležni uredi državne uprave u županijama. Ministarstvo gospodarstva dužno je, prema odredbi članka 169. navedenog Zakona, sukcesivno u roku pet godina od dana stupanja na snagu Zakona preuzeti nadležnost i za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala.

Ured državne uprave u županiji donosi odluku o provođenju javnog nadmetanja za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako ocijeni da postoji potreba za utvrđivanjem pojedinačnih rezervi mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na nekom prostoru, koji je dokumentima prostornog uređenja planiran za izvođenje rudarskih radova i utvrđivanjem njihove gospodarske iskoristivosti ili povodom prijedloga fizičke ili pravne osobe registrirane za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala.

Raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripremne radnje koje se prema odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu osobito odnose na imenovanje stručnog povjerenstva za koncesiju, izradu studije opravdanosti davanja koncesije ili analize davanja koncesije, procjenu vrijednosti koncesije, izradu dokumentacije za nadmetanje, određivanje jamstva za ozbiljnost ponude, određivanje visine novčane naknade za uvid i otkup dokumentacije za nadmetanje, određivanje posebnih uvjeta i ograničenja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, određivanje granica istražnog prostora, određivanje vrste i količine istražnih radova te određivanje rokova i kriterija za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju. Davatelj koncesije imenuje do sedam članova stručnog povjerenstva za koncesiju odgovarajuće struke, koji ne moraju biti zaposlenici davatelja koncesije.

Stručno povjerenstvo za koncesije o svom radu vodi zapisnik, a zadaci su mu suradnja s davateljem koncesije pri provođenju pripremnih radnji za davanje koncesije, ocjena pristiglih ponuda, utvrđivanje prijedloga odluke o davanju koncesije ili prijedloga odluke o poništenju postupka davanja koncesije i obrazloženje tih prijedloga te obavljanje svih drugih radnji potrebnih za provedbu postupka davanja koncesije.

Postupak javnog nadmetanja radi davanja koncesije započinje danom slanja na objavu obavijesti o namjeri davanja koncesije odnosno o namjeri odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, a završava s izvršnosti odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja ili odluke o poništenju postupka javnog nadmetanja.

Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju donosi ured državne uprave u županiji na prijedlog stručnog povjerenstva. Ured državne uprave u županiji donosi i sve druge odluke u jedinstvenom postupku za davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala. Nakon donošenja odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja slijedi postupak radi davanja odobrenja za istraživanje, koje se provodi radi utvrđivanja rezervi mineralnih sirovina. Rješenje o odobrenju za istraživanje donosi se na temelju izvršne odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, a istraživanje je dopušteno unutar istražnog prostora određenog rješenjem. Podaci o odobrenim istražnim prostorima za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar istražnih prostora koji vodi ured državne uprave u županiji.

Rješenje kojim se utvrđuje i ovjerava količina i kakvoća rezervi mineralnih sirovina donosi povjerenstvo za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina na temelju prijedloga rudarskog gospodarskog subjekta, koji uključuje dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina. Navedeno povjerenstvo osniva i njegove članove imenuje rješenjem ministar nadležan za rudarstvo iz redova djelatnika ministarstva nadležnog za rudarstvo, te drugih znanstvenih i stručnih djelatnika.

Nakon završetka istražnih radova i donošenja rješenja o utvrđivanju rezervi mineralnih sirovina pokreće se postupak za utvrđivanje eksploatacijskog polja. Rješenje o utvrđivanju eksploatacijskog polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala donosi ured državne uprave u županiji po službenoj dužnosti ili na zahtjev ovlaštenika istražnog prostora. Eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina i ne mogu se odobriti ovlašteniku na rok duži od 40 godina. Nakon što prestanu prava ovlaštenika, ured državne uprave u županiji može raspisati novo javno nadmetanje za eksploatacijsko polje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu. Podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar eksploatacijskih polja koji vodi ured državne uprave u županiji.

Nakon utvrđivanja eksploatacijskog polja pokreće se postupak za donošenje odluke o davanju koncesije i sklapanju ugovora o koncesiji.

Ured državne uprave u županiji donosi odluku o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na temelju zahtjeva koji podnosi rudarski gospodarski subjekt kao ovlaštenik eksploatacijskog polja koji je odabran kao najpovoljniji ponuditelj za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako su dovršeni istražni radovi, potvrđene rezerve mineralne sirovine, utvrđeno eksploatacijsko polje sukladno lokacijskoj dozvoli ishodenoj od nadležnog tijela za prostorno uređenje te ispunjeni drugi uvjeti propisani odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama.

Odluka o koncesiji dostavlja se rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija uz nacrt prijedloga ugovora o koncesiji, ministarstvu nadležnom za rudarstvo, jedinicama lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave na čijim se područjima nalazi eksploatacijsko polje i vlasnicima/posjednicima zemljišnih čestica na kojima se odobrava izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju. Na temelju odluke o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, ured državne uprave u županiji mora rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija ponuditi na zaključivanje i potpisivanje ugovor o koncesiji. Ugovorom o koncesiji određuju se prava i obveze davatelja koncesije i koncesionara te se utvrđuje iznos i način plaćanja naknade za koncesiju.

Odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 31/14), propisana je visina minimalne godišnje naknade za mineralne sirovine i omjer raspodjele prihoda od naknade. Naknada za mineralne sirovine sastoji se od fiksног i varijabilnог dijela, a ukupna naknada koja se plaća jednakа je njihovom zbroju.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (novčana naknada za površinu eksploatacijskog polja određenu upisom u registar odobrenih eksploatacijskih polja) iznosi 800,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija površina nije veća od 20 ha, 1.000,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina od 20 ha do 50 ha te 1.200,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina veća od 50 ha. Obračunava se godišnje od dana dobivanja odobrenja za eksploatacijsko polje i dospijeva najkasnije do konca četvrtog kvartala tekuće godine. Fiksni dio naknade je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske te se u cijelosti ustupa općini ili gradu na čijem području se nalazi odobreno eksploatacijsko polje. Ukoliko se eksploatacijsko polje prostire na području više gradova i/ili općina, fiksni dio naknade dijeli se razmјerno površini prostiranja eksploatacijskog polja mineralnih sirovina na području pojedinog grada i/ili općine.

Minimalni iznos varijabilnог dijela naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (novčana naknada za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) iznosi 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine. Iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomiske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena. Varijabilni dio naknade prihod je državnog proračuna Republike Hrvatske, a dijeli se na način da 30,0 % pripada općini ili gradu na čijem području se otkopava/pridobiva mineralna sirovina, 20,0 % županiji na čijem području se otkopava/pridobiva te 50,0 % državnom proračunu Republike Hrvatske. Rudarski gospodarski subjekt dužan je dostaviti uredu državne uprave u županiji podatke o otkopanoj/pridobivenoj količini i tržišnoj vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala u prethodnom kvartalu, najkasnije osmog dana narednog kvartala.

Varijabilni dio naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina obračunava se najmanje kvartalno i dospijeva petnaestog dana narednog kvartala.

Prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 147/14), naknada za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. i II. skupinu prema indeksu razvijenosti, koja je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske ustupa se u iznosu od 50 % gradu, odnosno općini, a 50 % županiji na području kojih se obavlja iskorištavanje, a koristi se namjenski za zaštitu okoliša i prirode te za gospodarski razvitak.

Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini je strategija gospodarenja mineralnim sirovinama koju donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Propisano je da će Vlada Republike Hrvatske najkasnije u roku tri godine od dana stupanja na snagu Zakona o rudarstvu, odnosno do svibnja 2016. podnijeti prijedlog strategije na usvajanje Hrvatskom saboru. Županije, gradovi i općine dužni su u svojim razvojnim dokumentima osigurati provedbu strategije u roku tri godine od dana usvajanja strategije u Hrvatskom saboru.

Županije su dužne za svoja područja, u roku tri godine od dana usvajanja strategije u Hrvatskom saboru, izraditi rudarsko-geološke studije koje obuhvaćaju postojeća i potencijalna ležišta mineralnih sirovina i koje moraju biti u skladu sa strategijom, te ih dostaviti ministarstvu nadležnom za rudarstvo, ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje i ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode i okoliša u roku 30 dana od usvajanja. Sadržaj i način izrade navedenih studija propisan je Pravilnikom o sadržaju i načinu izrade rudarsko-geoloških studija (Narodne novine 142/13).

Do vremena obavljanja revizije (srpanj 2016.), strategija gospodarenja mineralnim sirovinama na državnoj razini nije donesena te Ličko-senjska županija nije izradila rudarsko-geološku studiju za svoje područje prema odredbama važećeg Zakona o rudarstvu. Prostornim planom Županije (Županijski glasnik Ličko-senjske županije 7/15), predviđeno je 27 prostora za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Županije.

U tablici broj 1 daju se podaci o prostorima predviđenim za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Županije.

Tablica broj 1

Prostori predviđeni za istraživanje i eksploataciju
mineralnih sirovina na području Županije

Redni broj	Naziv prostora	Jedinica lokalne samouprave	Vrsta mineralne sirovine
	1	2	3
1.	Litićev vrh		
2.	Ostrvica		
3.	Popovača-Pazarište	Grad Gospic	
4.	Rudine-Mogorić		
5.	Široki Čelac		
6.	Zaglava	Grad Novalja	
7.	Mišev panj		Grad Senj
8.	Javorov vrh-Stubica		
9.	Rudo brdo	Općina Brinje	
10.	Vukov vrh		
11.	Donja ploča	Općina Lovinac	
12.	Jelovača		
13.	Kvarte 1-zapad		
14.	Mali čardak	Općina Perušić	
15.	Tapanjska glava		
16.	Ugarkovići		
17.	Dugi dol		
18.	Dugi dol I	Općina Vrhovine	
19.	Zalužnica		
20.	Papuča	Grad Gospic	
21.	Lapačke bare	Općina Donji Lapac	
22.	Frkašić	Općina Plitvička jezera	
23.	Vedro polje	Općina Udbina	
24.	Konjsko brdo	Općina Perušić	ciglarska glina
25.	Debelo brdo	Grad Gospic	arhitektonsko-građevni kamen
26.	Barlete	Grad Gospic	
27.	Čardak	Grad Otočac	karbonatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu

Osim navedenih prostora za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Županije određena su i 22 prostora na kojima su u ranijem razdoblju izvođeni rudarski radovi ili se obavlja eksploatacija mineralnih sirovina na temelju postojećih koncesija, a na kojima nije predviđena daljnja eksploatacija te je za njih predviđena prenamjena nakon provedene sanacije prostora na kojima su izvođeni rudarski radovi odnosno nakon isteka postojećih koncesija.

U tablici broj 2 daju se podaci o prostorima na kojima su izvođeni ili se izvode rudarski radovi predviđeni za sanaciju i prenamjenu na području Županije.

Tablica broj 2

Prostori na kojima su izvođeni ili se izvode rudarski radovi predviđeni za sanaciju i prenamjenu na području Županije

Redni broj	Naziv prostora	Jedinica lokalne samouprave	Vrsta mineralne sirovine
	1	2	3
1.	Brajin lager		
2.	Jadovno		
3.	Krčmar		
4.	Podoštra	Grad Gospic	
5.	Popovača 38		
6.	Rizvanuša		
7.	Čardak	Grad Otočac	
8.	Buljma		
9.	Krivi put		
10.	Mrkvište		
11.	Petrašica	Grad Senj	tehničko-građevni kamen
12.	Senjska draga		
13.	Stražbenica		
14.	Čelina		
15.	Grgin brig	Općina Karlobag	
16.	Kalanjeva ruja		
17.	Stupačinovo		
18.	Debeljača	Općina Lovinac	
19.	Kvarte		
20.	Nadžak bilo	Općina Perušić	
21.	Vratarski kuk		
22.	Kalcind-Ličko Lešće	Grad Otočac	karbonatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu

Od 49 navedenih prostora određenih Prostornim planom Županije, 45 prostora se odnosi na mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (tehničko-građevni kamen, građevni pjesak i šljunak i ciglarska glina) za koje je tijelo nadležno za rudarstvo Ured državne uprave, dok se četiri prostora odnose na arhitektonsko-građevni kamen i karbonatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu za koje je tijelo nadležno za rudarstvo Ministarstvo gospodarstva.

Prema odredbama članka 56. Zakona o koncesijama, davatelji koncesija dužni su dostaviti Ministarstvu financija godišnji i srednjoročni (trogodišnji) plan davanja koncesija, koji moraju biti usklađeni. Godišnji plan davanja koncesija sadrži osobito planirani broj koncesija, predviđene vrste i predmete koncesija, rokove na koje se koncesije planiraju dati, pravnu osnovu za davanje koncesije, procijenjenu godišnju naknadu za pojedinu koncesiju, popis ugovora o koncesiji koji istječu u godini na koju se plan odnosi s napomenom za koje se koncesije planira novi postupak davanja koncesije te obrazloženjem razloga za eventualno neplaniranje davanja nove koncesije. U srednjoročnom planu davanja koncesija navode se gospodarska i druga područja u kojima se planiraju dati koncesije, građevine koje će se graditi, odnosno djelatnosti koje će se obavljati na temelju koncesije, planirani rashodi za koncesije i prihodi od koncesija, ocjena očekivane gospodarske koristi od planiranih koncesija te drugi elementi od značaja za provedbu učinkovite politike koncesija.

Ured državne uprave dostavio je Ministarstvu financija godišnje planove davanja koncesija za 2013., 2014. i 2015. te srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija od 2012. do 2014. i od 2015. do 2017.

Navedeni planovi davanja koncesija sadrže elemente propisane odredbama Zakona o koncesijama. Tako godišnji plan davanja koncesija za 2015. sadrži dvije planirane koncesije za eksploataciju tehničko-građevnog kamena i građevnog pjeska i šljunka na rok od 14 odnosno 15 godina, na temelju Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama, s procijenjenim prihodima od naknada za koncesije za vrijeme trajanja koncesije u iznosu 16.000,00 kn odnosno 250.000,00 kn. Navedeni godišnji plan sadrži i popis dva ugovora o koncesiji koji istječu do konca 2015. te šest ugovora o koncesiji koji istječu u kasnijem razdoblju. U srednjoročnom planu davanja koncesija od 2015. do 2017. navedene su četiri planirane koncesije u području eksploatacije mineralnih sirovina na rok od deset do 15 godina, od čega se tri odnose na eksploataciju tehničko-građevnog kamena, a jedna na eksploataciju građevnog pjeska i šljunka, s procijenjenim prihodima od naknada za koncesije za vrijeme trajanja koncesija u ukupnom iznosu 716.000,00 kn.

Registri i evidencije

Prema odredbi članka 145. Zakona o rudarstvu, uredi državne uprave u županijama dužni su voditi registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja, evidenciju o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirku isprava te popis rudarskih gospodarskih subjekta za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, te prikupljene podatke i spise dostavljati Ministarstvu gospodarstva, koje vodi jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina Republike Hrvatske. Način vođenja registra istražnih prostora, registra eksploatacijskih polja, evidencije o traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirke isprava i popisa rudarskih gospodarskih subjekta propisani su odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima (Narodne novine 142/13).

U skladu s odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima, Ured državne uprave vodi registre istražnih prostora i eksploatacijskih polja, zbirke isprava za svaki odobreni istražni prostor i eksploatacijsko polje te popis rudarskih gospodarskih subjekata za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, te Ministarstvu gospodarstva dostavlja podatke o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina, odnosno podatke o svim rudarskim gospodarskim subjektima uvedenim u registre, te sve upravne akte kojima se rudarskim gospodarskim subjektima odobrava istraživanje mineralnih sirovina, utvrđuju eksploatacijska polja mineralnih sirovina te daju koncesije za eksploataciju. Registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja vode se u zasebnim knjigama na propisanim obrascima, a odobreni istražni prostori i eksploatacijska polja upisani su u registre na zasebnim listovima. U zbirke isprava pohranjeni su svi podaci bitni za svaki odobreni istražni prostor i eksploatacijsko polje zasebno te su uloženi u posebni omot. Tako su pohranjeni zahtjevi rudarskih gospodarskih subjekata za odobravanje istražnih prostora i eksploatacijskih polja s pripadajućom dokumentacijom, rješenja o odobrenju istražnih prostora i eksploatacijskih polja, rješenja o potvrdi i ovjeri količine i kakvoće rezervi mineralnih sirovina, rješenja o brisanju rudarskih gospodarskih subjekata kao ovlaštenika iz registra eksploatacijskih polja, jamstva osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjerenja obveza iz ugovora o koncesiji i troškova sanacije eksploatacijskog polja, odluke o davanju koncesije, ugovori o koncesiji, podaci o obračunu i naplati fiksнog odnosno varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine, podaci o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, potvrde rudarske inspekcije i inspekcije zaštite okoliša o sanaciji prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi te drugi dokumenti i podaci.

Popis rudarskih gospodarskih subjekata kojima su odobreni istražni prostori i eksplotacijska polja ili dodijeljene rudarske koncesije vode se na propisanim obrascima.

Prema odredbi članka 57. Zakona o koncesijama, Ministarstvo financija vodi Registar koncesija, odnosno u suradnji s davateljima koncesija prikuplja i evidentira podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije, pohranjuje podatke, upravlja bazom podataka, osigurava dostupnost podataka te zaštitu baze podataka i dokumenata pohranjenih u arhivu. Oblik i vođenje Registra koncesija, subjekti upisa, obveznici, postupak upisa ugovora o koncesiji u Registar koncesija, sadržaj i oblik potrebne dokumentacije, unos, izvješća, pohranjivanje, čuvanje i zaštita podataka, te vođenje evidencije o naknadama za koncesiju uređeni su odredbama Pravilnika o Registru koncesija (Narodne novine 26/13). Registar koncesija je središnji izvor informacija o svim koncesijama i jedinstvena elektronička evidencija svih ugovora o koncesijama danim na području Republike Hrvatske te sadrži podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije koje su davatelji koncesija dužni dostavljati na odgovarajućim obrascima i u rokovima propisanim odredbama Pravilnika o Registru koncesija.

U skladu s odredbama Pravilnika o Registru koncesija, Ured državne uprave popunio je i podnio propisane obrasce u Registar koncesija, a odnose se na upis ugovora o koncesiji, evidentiranje promjena podataka iz ugovora o koncesiji, utvrđivanje fiksnog i varijabilnog dijela naknada za mineralne sirovine te upis podataka o izvanrednim prestancima ugovora o koncesiji, o stečajnim postupcima nad rudarskim gospodarskim subjektima i o prisilnim naplatama naknada za mineralne sirovine. Obrasci su popunjeni i podneseni na propisani način i u propisanim rokovima, a Ured državne uprave je o svojim postupanjima prema Ministarstvu financija, odnosno Registru koncesija obavještavao rudarske gospodarske subjekte te ih upoznavao s njihovim pravima i obvezama koje proizlaze iz zakonskih i podzakonskih propisa o koncesijama i rudarstvu.

S obzirom da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resurs ograničenih rezervi, eksplotacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksplotaciji mineralnih sirovina. Navedene obveze propisane su odredbama članaka 52., 55. i 57. Zakona o rudarstvu, prema kojima je rudarski gospodarski subjekt, kao ovlaštenik istražnog prostora ili eksplotacijskog polja, dužan voditi evidenciju o rezervama mineralnih sirovina i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva dostaviti podatke o rezervama mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine te svakih pet godina od dana dobivanja rješenja o potvrđivanju količina i kakvoće rezervi mineralnih sirovina dostaviti nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina, s prijedlogom za razvrstavanje u klase i kategorije, na temelju čega povjerenstvo donosi rješenje kojim potvrđuje i ovjerava količine i kakvoću rezervi mineralnih sirovina. Također, koncesionar za eksplotaciju mineralnih sirovina dužan je voditi i evidenciju o godišnjoj eksplotaciji i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva i davatelju koncesije dostaviti podatke o godišnjoj eksplotaciji mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine. Obrasci za dostavu podataka o rezervama mineralnih sirovina te o godišnjoj eksplotaciji mineralnih sirovina propisani su odredbama Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina (Narodne novine 150/13).

Prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave, ukupne potvrđene eksplotacijske rezerve mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na odobrenim istražnim prostorima i eksplotacijskim poljima na području Županije do konca 2015., iznose 26 878 331 m³, od čega se 24 070 283 m³ odnosi na tehničko-građevni kamen, a 2 808 048 m³ na građevni pjesak i šljunak. Prema podacima koncesionara, dostavljenim Uredu državne uprave, do konca 2015. eksplorirano je ukupno 408 679 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, i to 365 106 m³ tehničko-građevnog kamena i 43 573 m³ građevnog pjeska i šljunka, te eksplotacijske rezerve mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala koncem 2015. iznose 26 469 652 m³, od čega se 23 705 177 m³ odnosi na tehničko-građevni kamen, a 2 764 475 m³ na građevni pjesak i šljunak.

Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji

U skladu s odredbom članka 192. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (Narodne novine 40/12, 51/12 i 90/13), Ured državne uprave donio je Pravilnik o unutarnjem redu, kojim su utvrđene ustrojstvene jedinice i njihov djelokrug te broj službenika i namještениka po službama i ispostavama, s naznakom njihovih osnovnih poslova i zadaća te stručnih uvjeta potrebnih za njihovo obavljanje. U skladu sa spomenutim Pravilnikom, poslovi iz područja rudarstva obavljaju se u Službi za gospodarstvo. Obavlja ih dvoje zaposlenika (voditeljica Službe za gospodarstvo i upravni savjetnik za poljoprivredu i rudarstvo), koji obavljaju i druge poslove iz djelokruga Ureda državne uprave, a odnose se na područje poljoprivrede, šumarstva, pomorskog dobra, obrta, ugostiteljstva, turizma, prometa, trgovine te obnove i stambenog zbrinjavanja. Ured državne uprave osigurao je odgovarajuću tehničku podršku za učinkovito obavljanje poslova iz područja rudarstva.

Postupak dodjele koncesija za eksplotaciju mineralnih sirovina detaljno je propisan odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama te podzakonskim propisima o rudarstvu, tako da Ured državne uprave nije donosio unutarnje procedure o dodjeli koncesija za eksplotaciju mineralnih sirovina.

Od 45 prostora predviđenih Prostornim planom Županije za istraživanje i eksplotaciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala odnosno za sanaciju i prenamjenu, Ured državne uprave je, prema stanju početkom 2016., rudarskim gospodarskim subjektima odobrio dva istražna prostora i 27 eksplotacijskih polja, dok 16 prostora nije odobravano jer za njih bilo interesa. Osim 27 eksplotacijskih polja navedenih u Prostornom planu, Ured državne uprave je rudarskim gospodarskim subjektima odobrio i četiri eksplotacijska polja koja nisu navedena u Prostornom planu Županije, odnosno nisu predviđena za daljnju eksplotaciju mineralnih sirovina (eksploatacijalna polja Karsa i Svilaruša-Kalčevac, koja se nalaze na području gradova Novalje i Otočca, te eksplotacijska polja Kikova greda i Pilar koja se nalaze na području općine Lovinac).

U tablici broj 3 daju se podaci o odobrenim istražnim prostorima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave sa stanjem početkom 2016.

Tablica broj 3

Odobreni istražni prostori mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije početkom 2016.

Redni broj	Naziv istražnog prostora	Vrsta mineralne sirovine	Trajanje odobrenja	Površina istražnog prostora u ha	Novčana naknada za istraživanje u kn	
					Obveza ovlaštenika prostora	Naplaćeno s kamatama
1	2	3	4	5	6	
1.	Kvarte 1-zapad	Tehničko-građevni kamen	26.1.2010. - 31.1.2013.	6,22	22.392,00	22.392,00
2.	Papuča	Građevni pjesak i šljunak	24.12.2009. - 31.12.2013.	10,10	36.349,00	36.967,00
Ukupno				16,32	58.741,00	59.359,00

Za dva odobrena istražna prostora mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije ukupne površine 16,32 ha, utvrđene su obveze za naknade za istraživanje u ukupnom iznosu 58.741,00 kn, koje su u cijelosti naplaćene, što zajedno s pripadajućim kamatama zbog nepravodobnog plaćanja iznosi 59.359,00 kn. Novčane naknade za istraživanje obračunane su u iznosima propisanim odredbama Uredbe o novčanoj naknadi za istraživanje mineralnih sirovina (Narodne novine 158/09), koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011. i Uredbe o novčanoj naknadi za istraživanje mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11), koja je bila na snazi od travnja 2011. do svibnja 2013., s tim da su jednom od ovlaštenika naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

Istražni prostori odobreni su na temelju zahtjeva rudarskih gospodarskih subjekata iz siječnja i kolovoza 2008., nakon javnih rasprava održanih u veljači i rujnu 2008. u skladu s odredbama Pravilnika o sadržaju godišnjeg plana istraživanja, postupku ishođenja odobrenja za istraživanje te sadržaju izvješća o izvršenim istraživanjima mineralnih sirovina (Narodne novine 34/91), koji je bio na snazi od srpnja 1991. do listopada 1998., odnosno Pravilnika o istraživanju mineralnih sirovina (Narodne novine 125/98), koji je bio na snazi od listopada 1998. do prosinca 2013. Ovlaštenik istražnog prostora Kvarte 1-zapad do roka trajanja odobrenja odnosno do konca siječnja 2013., a ni kasnije, Uredu državne uprave nije dostavio izvješće o obavljenim istražnim radovima te nije podnio zahtjev za utvrđivanje eksploatacijskog polja nego je u srpnju 2016. zatražio brisanje iz Registra istražnih prostora, s obrazloženjem da zbog ekonomskih razloga, pomanjkanja posla i općenitog stanja u gospodarstvu nije ni započeo s istraživanjem mineralnih sirovina. Nakon što je pribavio potvrdu nadležne rudarske inspekcije o sanaciji, Ured državne uprave je u rujnu 2016. ukinuo rješenje o odobrenju navedenog istražnog prostora. Ovlaštenik istražnog prostora Papuča dostavio je Uredu državne uprave rješenje nadležnog povjerenstva o potvrdi količina i kakvoće rezervi građevnog pjeska i šljunka u spomenutom istražnom prostoru i drugu propisanu dokumentaciju te je u kolovozu 2015. podnio zahtjev za utvrđivanje eksploatacijskog polja. Ured državne uprave je, nakon provedenog postupka u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu, u studenome 2015. donio rješenje o utvrđivanju eksploatacijskog polja građevnog pjeska i šljunka Papuča, površine 8,84 ha, do konca 2052., prema kojem je ovlaštenik dužan do konca 2016. s Uredom državne uprave zaključiti ugovor o koncesiji. Rješenje o utvrđivanju eksploatacijskog polja Papuča sadrži i druge propisane elemente te je dostavljeno svim propisanim subjektima u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu.

U tablici broj 4 daju se podaci o odobrenim eksplotacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije te podaci o fiksnom dijelu naknade za mineralne sirovine, prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave sa stanjem iz travnja 2016.

Tablica broj 4

Odobrena eksplotacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju
građevnog materijala na području Županije te podaci o fiksnom dijelu
naknade za mineralne sirovine, travanj 2016.

Redni broj	Naziv eksplotacijskog polja	Trajanje odobrenja	Površina polja u ha	Fiksni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za površinu eksplotacijskog polja) u kn		
				Obveza ovlaštenika polja	Naplaćeno s kamatama	Nenaplaćeno s kamatama
1	2	3	4	5	6	
Tehničko građevni kamen						
1.	Litićev vrh	22.3.2002.-31.12.2002.	74,80	224.400,00	247.916,00	0,00
2.	Ostrvica	2.12.2009.-1.5.2011.	19,40	91.185,00	0,00	150.782,00
3.	Široki Čelac	1.8.1996.-23.9.2004.	7,50	47.250,00	47.250,00	0,00
4.	Zaglava	18.12.2000.-31.12.2010.	7,69	48.417,00	48.492,00	0,00
5.	Javorov vrh-Stubica	19.7.1996.-31.12.2004.	1,26 ¹	9.076,00	9.076,00	0,00
6.	Vukov vrh	28.5.2002.-1.6.2003.	29,94	235.778,00	239.354,00	0,00
7.	Mali čardak	26.5.2003.-31.12.2006.	8,35	52.605,00	52.870,00	0,00
8.	Tapanjska glava	21.3.2007.-1.6.2009.	32,79	258.208,00	258.549,00	0,00
9.	Dugi dol	29.12.2003.-31.12.2004.	3,32	20.916,00	20.916,00	0,00
10.	Dugi dol I	29.6.2001.-1.7.2002.	2,26	8.811,00	8.916,00	0,00
11.	Zalužnica	31.3.2000.-1.4.2001.	3,80	1.900,00	0,00	1.900,00
12.	Jadovno	3.3.1997.-31.12.2005.	2,03 ²	9.118,00	9.118,00	0,00
13.	Podoštra	10.10.2007.-1.5.2014.	14,25	89.775,00	89.882,00	0,00
14.	Popovača 38	20.4.2012.-1.6.2014.	0,96	1.536,00	1.536,00	0,00
15.	Rizvanuša	25.4.2012.-30.6.2014.	0,80	1.285,00	1.285,00	0,00
16.	Petrašica	25.4.2012.-1.6.2014.	0,16	253,00	253,00	0,00
17.	Čelina	22.1.2002.-31.12.2005.	3,68	14.352,00	14.789,88	0,00
18.	Grgin brig	23.4.2012.-30.6.2014.	0,67	1.072,00	1.072,00	0,00
19.	Kalanjeva ruja	24.4.2012.-30.6.2014.	0,87	1.392,00	1.392,00	0,00
20.	Stupačinovo	4.3.2009.-31.12.2013.	1,06	4.982,00	4.982,00	0,00
21.	Debeljača	9.7.2002.-31.3.2003.	28,46	142.300,00	153.832,00	0,00
22.	Kvarte	12.12.1996.-31.5.2003.	5,38	33.894,00	33.894,00	0,00
23.	Nadžak bilo	1.4.1997.-31.12.2002.	1,90	11.970,00	12.118,00	0,00
24.	Vratarski kuk	24.4.2012.-1.6.2014.	0,78	1.248,00	1.248,00	0,00
25.	Karsa	4.2.2004.-1.5.2005.	10,00	25.000,00	37.572,00	0,00
26.	Svilaruša-Kalčevac	22.12.2003.-31.12.2004.	4,26	20.022,00	20.022,00	0,00
27.	Kikova greda	28.3.2002.-31.12.2002.	30,80	85.069,00	85.069,00	0,00
28.	Pilar	5.6.2002.-31.3.2003.	60,68	354.978,00	0,00	612.181,00

¹ Rješenjem Ureda državne uprave iz rujna 2012. površina eksplotacijskog polja Javorov vrh-Stubica smanjena je s 1,63 ha na 1,26 ha, jer kroz eksplotacijsko polje prolazi put koji predstavlja javno dobro, te je fiksni dio naknade za mineralne sirovine za 2010. i 2011. obračunan i naplaćen za površinu 1,63 ha, a za 2012., 2013., 2014 i 2015. za površinu 1,26 ha.

² Rješenjem Ureda državne uprave iz svibnja 2000. površina eksplotacijskog polja Jadovno smanjena je s 2,03 ha na 1,94 ha jer se dio eksplotacijskog polja nalazi na privatnom zemljištu čiji vlasnik ne dopušta njegovo korištenje. Novim rješenjem Ureda državne uprave, iz travnja 2004., ukinuto je rješenje o smanjenju eksplotacijskog polja iz svibnja 2000. jer je rudarska dokumentacija izrađena za površinu 2,03 ha. Fiksni dio naknade za mineralne sirovine obračunan je i naplaćen za površinu 1,94 ha.

Redni broj	Naziv eksploatacijskog polja	Trajanje odobrenja	Površina polja u ha	Fiksni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za površinu eksploatacijskog polja) u kn		
				Obveza ovlaštenika polja	Naplaćeno s kamatama	Nenaplaćeno s kamatama
1	2	3	4	5	6	
Građevni pjesak i šljunak						
29.	Lapačke bare	4.1.2006.-1.6.2010.	12,38	77.994,00	80.947,00	0,00
30.	Frkašić	13.2.1998.-31.12.2013.	11,70 ³	82.328,00	82.328,00	0,00
31.	Vedro polje	10.9.2002.-15.6.2006.	129,98	604.407,00	530.750,00	391.346,00
Ukupno			511,91	2.561.521,00	2.095.428,00	1.156.209,00

Za 31 odobreno eksploatacijsko polje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije površine 511,91 ha utvrđene su obveze za fiksni dio naknade za mineralne sirovine u iznosu 2.561.521,00 kn, od čega je, s pripadajućim kamatama zbog nepravodobnog plaćanja naknada, naplaćeno 2.095.428,00 kn, dok je nenaplaćeno, s pripadajućim kamatama, 1.156.209,00 kn.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine (naknada za površinu eksploatacijskog polja) obračunan je i naplaćivan u iznosima propisanim odredbama Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 158/09), koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011., Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11), koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014., i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014., s time da su pojedinim ovlaštenicima naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade. Ukupne nenaplaćene naknade za površinu eksploatacijskog polja, s pripadajućim kamatama, u iznosu 1.156.209,00 kn odnose se na naknade za eksploatacijska polja Ostrvica, Zalužnica, Pilar i Vedro polje.

Obveza za naknadu za površinu eksploatacijskog polja Ostrvica utvrđena u iznosu 91.185,00 kn, uvećana je za kamate zbog nepravodobnog plaćanja u iznosu 59.597,00 kn te koncem 2015. iznosi 150.782,00 kn. Obveza za naknadu za površinu eksploatacijskog polja Pilar utvrđena u iznosu 354.978,00 kn, uvećana je za kamate zbog nepravodobnog plaćanja u iznosu 257.203,00 kn te koncem 2015. iznosi 612.181,00 kn.

Obveza za naknadu za površinu eksploatacijskog polja Vedro polje utvrđena je u iznosu 604.407,00 kn. Ovrom je u studenome 2012. naplaćen dio naknade za 2010. u iznosu 530.750,00 kn, od čega se 339.429,00 kn odnosi na glavnici, a 191.321,00 kn na kamate zbog nepravodobnog plaćanja. Ostatak nenaplaćene naknade uvećan je za kamate zbog nepravodobnog plaćanja u iznosu 126.368,00 kn te koncem 2015. iznosi 391.346,00 kn.

Ured državne uprave redovito je obavještavao ovlaštenike eksploatacijskih polja Ostrvica, Pilar i Vedro polje o nepodmirenim naknadama za površinu eksploatacijskog polja s pripadajućim kamatama, opominjao ih da su ih obvezni plaćati te od nadležnih tijela tražio pokretanje prisilne naplate navedenih naknada.

³ Rješenjem Ureda državne uprave iz veljače 2012. površina eksploatacijskog polja Frkašić smanjena je s 14,48 ha na 11,70 ha, jer rubnim dijelom eksploatacijskog polja prolazi županijska cesta, te je fiksni dio naknade za mineralne sirovine za 2010. i 2011. obračunan i naplaćen za površinu 14,48 ha, a za 2012., 2013., 2014. i 2015. za površinu 11,70 ha.

Na obavijesti i opomene Ureda državne uprave ovlaštenik eksploatacijskog polja Pilar odbio je plaćanje naknade s obrazloženjem da je trebao biti brisan iz registra koncesija prije stupanja na snagu propisa kojima je propisano plaćanje naknade za površinu eksploatacijskog polja, jer nije ishodio rudarsku koncesiju u roku trajanja odobrenja eksploatacijskog polja, odnosno do konca ožujka 2003., dok je ovlaštenik eksploatacijskog polja Vedro polje odbio plaćanje naknade, s obrazloženjem da nema obvezu plaćanja naknade, jer nije zaključen ugovor o koncesiji. Ovlaštenik eksploatacijskog polja Ostrvica nije platilo ni obrazložio razlog neplaćanja. Ured državne uprave u rujnu 2010. obavijestio je o navedenome državno odvjetništvo te zatražio pokretanje prisilne naplate nepodmirene naknade za zauzetu površinu eksploatacijskih polja Ostrvica, Pilar i Vedro polje, na što mu je odgovoren da državno odvjetništvo ne zastupa jedinice lokalne samouprave te da pokretanje prisilne naplate zatraži od Grada Gospića, Općine Lovinac i Općine Udbina, koji su korisnici navedenih naknada. Ured državne uprave je u listopadu 2010. navedenim jedinicama lokalne samouprave dostavio potrebnu dokumentaciju radi pokretanja postupka prisilne naplate te zatražio izvještavanje o poduzetim radnjama. Grad Gospić i Općina Udbina izvjestili su u siječnju i studenome 2011. da su pred nadležnim trgovačkim sudovima podnijeli tužbe radi prisilne naplate nepodmirene naknade za zauzetu površinu eksploatacijskih polja Ostrvica i Vedro polje, dok Općina Lovinac nije izvjestila o poduzetim radnjama radi prisilne naplate naknade za zauzetu površinu eksploatacijskog polja Pilar, iako je Ured državne uprave to ponovno zatražio u prosincu 2010.

Ured državne uprave je također, u listopadu 2010., zatražio od nadležnih tijela inspekcijski i finansijski nadzor nad eksploatacijskim poljima Ostrvica, Pilar i Vedro polje i njihovim ovlaštenicima, kao i nad drugim eksploatacijskim poljima i njihovim ovlaštenicima od kojih su potraživanja kasnije naplaćena u cijelosti, te svoje traženje požurio u prosincu 2010. Tijelo nadležno za inspekcijski nadzor je u prosincu 2010. odgovorilo da je inspekcijski nadzor obavljen nad ovlaštenikom eksploatacijskog polja Ostrvica i da je protiv njega podnesen optužni prijedlog nadležnom prekršajnom sudu, dok eksploatacijska polja Pilar i Vedro polje i njihovi ovlaštenici nisu nadzirani jer su obavljani drugi prioritetniji nadzori, a da do ovlaštenika eksploatacijskog polja Pilar nije bilo moguće doći i stupiti u kontakt s njime te da će se nadzor obaviti kasnije. Inspekcijskim nadzorom eksploatacijskog polja Pilar obavljenim u studenome 2011. bez nazočnosti ovlaštenika, utvrđeno je da se na polju ne obavljaju rudarski radovi te je Uredu državne uprave predloženo brisanje ovlaštenika iz registra eksploatacijskih polja, što je i učinjeno.

Tijelo nadležno za finansijski nadzor izvjestilo je Ured državne uprave u prosincu 2010. da je finansijski nadzor nad ovlaštenicima eksploatacijskih polja Ostrvica, Pilar i Vedro polje u tijeku te, također u prosincu 2010., a zatim i u ožujku 2011. donijelo rješenja kojima je ovlaštenicima navedenih eksploatacijskih polja naloženo plaćanje naknade za površinu eksploatacijskog polja s pripadajućim kamatama u iznosu 43.212,00 kn na račun Grada Gospića, u iznosu 527.874,00 kn na račun Općine Udbina, odnosno u iznosu 210.613,00 kn na račun Općine Lovinac, a ako to ne učine naplata će se obaviti ovrhom. Ovlaštenici nisu postupili po navedenim rješenjima te je Ured državne uprave u veljači 2012. uputio Grad Gospić te Općine Udbina i Lovinac da putem nadležnih tijela zatraže izvršenje rješenja.

Općina Lovinac je u ožujku 2012. izvjestila Ured državne uprave da je Financijskoj agenciji dostavila presliku rješenja tijela nadležnog za finansijski nadzor i zatražila od nje izvješće o poduzetim mjerama naplate naknade za eksploatacijsko polje Pilar po navedenom rješenju, da je izviještena da se navedeno rješenje ne nalazi u evidencijama Financijske agencije te da Financijska agencija ne postupa po preslikama rješenja. Na temelju rješenja tijela nadležnog za finansijski nadzor iz prosinca 2010., nadležna porezna uprava donijela je u listopadu 2012. rješenje o ovrsi te je u studenome 2012. od ovlaštenika eksploatacijskog polja Vedro polje ovrhom naplaćen dio naknade za 2010. s pripadajućim kamatama u iznosu 530.750,00 kn. Ured državne uprave je u srpnju 2012. ponovno zatražio finansijski nadzor nad eksploatacijskim poljima Ostrvica, Pilar i Vedro polje i njihovim ovlaštenicima zbog neplaćanja naknade za površinu eksploatacijskog polja za 2010. i 2011., na što nije dobio odgovor. Ovlaštenik eksploatacijskog polja Pilar, rješenjem nadležnog trgovačkog suda iz srpnja 2012., brisan je iz sudskog registra jer u posljednje tri godine nije objavio godišnja finansijska izvješća, o čemu je Ured državne uprave obavijestio Ministarstvo financija u lipnju 2013. i predložio otpis i brisanje potraživanja za naknadu za eksploatacijsko polje Pilar u iznosu 469.909,00 kn iz registra koncesija, što nije učinjeno, nego je nastavljen obračun kamata zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

Ured državne uprave je u kolovozu 2013. ponovno zatražio finansijski nadzor nad eksploatacijskim poljima Ostrvica i Vedro polje i njihovim ovlaštenicima zbog neplaćanja naknade za površinu eksploatacijskog polja, na što mu je tijelo nadležno za finansijski nadzor u rujnu 2014. odgovorilo da se finansijski nadzor neće provoditi, jer su ovlaštenici u međuvremenu brisani iz registra koncesija, a obveze za naknade za površinu eksploatacijskog polja su im već utvrđene rješenjima Ureda državne uprave. Ured državne uprave je u travnju, svibnju i lipnju 2014. zatražio od nadležnog državnog odvjetništva pokretanje prisilne naplate naknada za eksploatacijsko polje od bivših ovlaštenika eksploatacijskih polja Ostrvica i Vedro polje, dostavivši mu potrebnu dokumentaciju, te je o tome obavijestio Ministarstvo financija i Ministarstvo gospodarstva.

Državno odvjetništvo izvjestilo je u svibnju 2015. da je u srpnju 2014. podnesen zahtjev Financijskoj agenciji za izravnu naplatu nenaplaćenog dijela naknade za zauzetu površinu eksploatacijskog polja Ostrvica ovrhom te da je Financijska agencija u ožujku 2015. potvrdila da je osnova za plaćanje upisana u Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje. Državno odvjetništvo također je izvjestilo u lipnju 2015. da je podnijelo žalbu protiv rješenja nadležnog suda iz travnja 2015., kojim je pljenidba i prijenos zaplijenjenih sredstava bivšeg ovlaštenika eksploatacijskog polja Vedro polje kao ovršenika, a na zahtjev ovrhovoditelja Republike Hrvatske zastupane po nadležnom državnom odvjetništvu, proglašena nedopuštenim, te da će nakon odluke o žalbi odlučiti o eventualnim dalnjim postupcima.

Ovlaštenik eksploatacijskog polja Zalužnica brisan je iz sudskog registra rješenjem Trgovačkog suda u Karlovcu iz ožujka 2010., nakon provedenog stečajnog postupka, a naknada za površinu eksploatacijskog polja za prvo tromjeseće 2010. u iznosu 1.900,00 kn nije naplaćena, jer je stečajni postupak završen prije dospijeća naknade te je potraživanje za navedenu naknadu brisano iz registra koncesija.

Od 31 eksploatacijskog polja koja je Ured državne uprave odobrio rudarskim gospodarskim subjektima, rudarske koncesije su dodijeljene za devet eksploatacijskih polja te su zaključeni ugovori o koncesiji za eksploataciju mineralnih sirovina. Početkom 2016. rudarske koncesije su istekle za tri eksploatacijska polja, dok su za šest eksploatacijskih polja i dalje na snazi.

Za eksploatacijska polja Široki Čelac, Vukov vrh, Dugi dol I, Kvarte i Lapačke bare ugovori o koncesiji zaključeni su na temelju zahtjeva rudarskih gospodarskih subjekata za dodjelu koncesije za izvođenje rudarskih radova na navedenim eksploatacijskim poljima, koja su im prethodno odobrena nakon održanih javnih rasprava, u skladu s odredbama prijašnjih propisa o rudarstvu Zakona o rudarstvu (Narodne novine 190/03 - pročišćeni tekst), koji je bio na snazi od lipnja 1991. do srpnja 2009., odnosno Zakona o rudarstvu (Narodne novine 75/09 i 49/11), koji je bio na snazi od srpnja 2009. do svibnja 2013., te Pravilnika o postupku ishođenja odobrenja za dodjelu eksploatacijskog polja, odobrenja za izvođenje rudarskih radova i građevinske dozvole za građenje rudarskih objekata i postrojenja, kao i dozvole za upotrebu rudarskih objekata i postrojenja (Narodne novine 53/A/91), koji je bio na snazi od listopada 1991. do listopada 1998., odnosno Pravilnika o eksploataciji mineralnih sirovina (Narodne novine 125/98), koji je bio na snazi od listopada 1998. do prosinca 2013.

Za eksploatacijska polja Zaglava i Mali čardak ugovori o koncesiji također su zaključeni u skladu s odredbama prijašnjih propisa o rudarstvu, ali su koncesionari, zbog isteka, odnosno obnove prava služnosti državnog zemljišta na kojem se eksploatacijska polja nalaze tijekom 2013. i 2014., zatražili dodjelu novih rudarskih koncesija te su im one dodijeljene nakon provedenih postupaka u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu, koji je na snazi od svibnja 2013. i Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina (Narodne novine 142/13), koji je na snazi od prosinca 2013.

Za eksploatacijska polja Tapanjska glava i Frkašić ugovori o koncesiji zaključeni su na temelju zahtjeva rudarskih gospodarskih subjekata za dodjelu rudarske koncesije za izvođenje rudarskih radova na navedenim eksploatacijskim poljima, nakon provedenih postupaka, uključujući javna nadmetanja za davanje koncesije, u skladu s odredbama Zakon o koncesijama, Zakona o rudarstvu i Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina.

Rudarska koncesija za eksploatacijsko polje Vukov vrh istekla je koncem 2015. Koncesionar je u veljači 2016. obavijestio Ured državne uprave da ne namjerava nastaviti s izvođenjem rudarskih radova, koji je u travnju 2016. donio rješenje o brisanju koncesionara kao ovlaštenika eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja te je kao novi ovlaštenik i nositelj eksploatacijskog polja Vukov vrh upisana Republika Hrvatska. Rudarska koncesija za eksploatacijsko polje Dugi dol I istekla je koncem 2012., ali koncesionar nije proveo sanaciju prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi te Ured državne uprave nije donio rješenje o brisanju koncesionara kao ovlaštenika eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja. Rudarska koncesija za eksploatacijsko polje Kvarte istekla je koncem 2015., koncesionar je dostavio potvrdu rudarske inspekcije o sanaciji prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, ali ne i potvrdu inspekcije zaštite okoliša te Ured državne uprave također nije donio rješenje o brisanju koncesionara kao ovlaštenika eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja.

Prema odredbama članka 51. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je kontinuirano nadzirati rad koncesionara i izvršavanje njihovih obveza iz ugovora o koncesiji, što uključuje i redovito praćenje izvršavanja plaćanja naknade za koncesiju te plaćanja svih drugih obveza koje nastaju kao posljedica provedenih nadzora inspekcijskih službi i drugih nadležnih tijela. O postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji dužan je obavijestiti nadležno državno odvjetništvo.

Također je dužan do 1. lipnja tekuće godine, za prethodnu godinu, dostaviti Ministarstvu financija izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara, a osobito u odnosu na plaćanje naknade za koncesiju, poduzete radnje vezane uz nadzor rada koncesionara, pokrenute mjere prisilne naplate naknade za koncesiju i drugih novčanih obveza po osnovi nalaza/rješenja inspekcijskih i drugih službi, raskinute ugovore o koncesiji i one koji su u procesu raskida, poslovanje koncesionara kada je to društvo posebne namjene, izvršenje podugovora i ugovora s takvim svojstvom koje je sklopio koncesionar, a koji su vezani uz ugovor o koncesiji, te druge bitne podatke o izvršenju ugovora o koncesiji. Izvješće se dostavlja na obrascu koji Ministarstvo financija objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

Ured državne uprave redovito je pratio izvršavanje plaćanja naknade za koncesiju pribavljanjem od koncesionara podataka o otkopanoj/pridobivenoj količini mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala i iskazanoj tržišnoj vrijednosti prodane količine. Također je Ministarstvu financija, na propisanom obrascu, redovito dostavljao izvješća o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara.

U tablici broj 5 daju se podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije za koja su zaključeni ugovori o koncesiji te podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine, prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave sa stanjem iz travnja 2016.

Tablica broj 5

Eksplotacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije za koja su zaključeni ugovori o koncesiji te podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine, travanj 2016.

u kn

Redni broj	Naziv eksploatacijskog polja	Trajanje koncesije	Varijabilni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine)	
			Obveza koncesionara	Naplaćeno s kamatama
	1	2	3	4
Tehničko građevni kamen				
1.	Široki Čelac	16.2.2007.-26.9.2030.	430.000,00	434.382,00
2.	Zaglava	23.12.2009.-31.12.2044.	71.185,00	72.461,00
3.	Vukov vrh	10.7.2006.-31.12.2015.	185.725,00	187.916,00
4.	Mali čardak	3.8.2007.-31.12.2029.	191.177,00	192.290,00
5.	Tapanjska glava	16.6.2014.-31.12.2030.	0,00	0,00
6.	Dugi dol I	3.9.2007.-31.12.2012.	116.203,00	116.496,00
7.	Kvarte	13.12.2007.-31.12.2015.	166.188,00	166.188,00
Građevni pjesak i šljunak				
8.	Lapačke bare	22.3.2010.-22.3.2030.	71.428,00	74.673,00
9.	Frkašić	23.6.2014.-31.7.2020.	24.620,00	24.620,00
Ukupno			1.256.526,00	1.269.026,00

Na devet eksploatacijskih polja na području Županije, za koja su zaključeni ugovori o koncesiji, otkopano/pridobiveno je ukupno 1 128 858 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, čija je tržišna vrijednost iskazana u iznosu 30.936.753,00 kn, te su utvrđene obveze koncesionara za varijabilni dio naknada za mineralne sirovine u ukupnom iznosu 1.256.526,00 kn, koje su naplaćene u cijelosti, što zajedno s pripadajućim kamatama zbog nepravodobnog plaćanja iznosi 1.269.026,00 kn.

Ugovorima o koncesiji koncesionari su se obvezali da će varijabilni dio naknade za mineralne sirovine odnosno naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine plaćati na način utvrđen zakonskim i podzakonskim propisima, kojima je određena naknada za mineralne sirovine, odnosno u visini propisanog ili minimalnog propisanog iznosa. Tako su naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine obračunane i naplaćene u skladu s odredbama Odluke o naknadi za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 101/04), koja je bila na snazi od srpnja 2004. do prosinca 2009. i kojom je varijabilni dio naknade bio utvrđen u visini 2,6 % ukupnog prihoda ostvarenog prodajom mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade bio utvrđen u visini 7,5 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014. i kojom je varijabilni dio naknade bio utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine, te Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine, s tim da su pojedinim koncesionarima naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

Odredbama Zakona o rudarstvu i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, propisano je da iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomiske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, koji rudarski gospodarski subjekt mora izraditi kako bi od nadležnog povjerenstva ishodio rješenje o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, a koju je dužan potvrditi svakih pet godina.

Rješenja o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, koja nadležno povjerenstvo dostavlja Uredu državne uprave, ne sadrže podatak o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomiske ocjene iz navedenog elaborata, niti je propisana obveza rudarskih gospodarskih subjekata da Uredu državne uprave dostavljaju navedeni elaborat. Stoga Ured državne uprave nije u mogućnosti pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na navedeni elaborat, osim kada elaborat pribavi od rudarskih gospodarskih subjekata, što čini uvjetujući im potpisivanje ugovora o koncesiji dostavom elaborata. Međutim, pri obnovi elaborata radi potvrde količine i kakvoće rezervi mineralne sirovine, nakon pet godina, Ured državne uprave nema mogućnost uvjetovati rudarskim gospodarskim subjektima dostavu obnovljenog elaborata.

Državni ured za reviziju predlaže zatražiti od nadležnog povjerenstva dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomiske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na tržišnu vrijednost mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomiske ocjene iz navedenog elaborata.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, rudarska inspekcija Ministarstva gospodarstva provodi inspekcijski nadzor nad izvođenjem rudarskih radova. Prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave, rudarska inspekcija je od 2013. do 2015. obavila inspekcijski nadzor nad izvođenjem rudarskih radova na tri eksploatacijska polja za koja su zaključeni ugovori o koncesiji, o čemu su sastavljeni zapisnici i donesena rješenja, koja su dostavljena Uredu državne uprave.

Rješenjima rudarske inspekcije iz svibnja 2014. i travnja 2015. koncesionarima je zabranjeno izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskim poljima Široki Čelac i Kvarte dok na poslove odgovornog voditelja izvođenja rudarskih radova ne zaposle stručnu osobu u skladu s odredbom članka 82. Zakona o rudarstvu. Rješenje koje se odnosilo na eksploatacijsko polje Široki Čelac izvršeno je u srpnju 2014. te je koncesionar nastavio s izvođenjem rudarskih radova, dok rješenje koje se odnosilo na eksploatacijsko polje Kvarte nije izvršeno nego je koncesionar po isteku koncesije krajem 2015. trajno obustavio izvođenje rudarskih radova. Rješenjem rudarske inspekcije iz siječnja 2015., koncesionaru je zabranjeno izvođenje rudarskih radova na dijelu eksploatacijskog polja Vukov vrh koji nije obuhvaćen rudarskom koncesijom. Za druga eksploatacijska polja za koja su zaključeni ugovori o koncesiji Ured državne uprave nema saznanja o obavljanom inspekcijskom nadzoru u navedenom razdoblju, odnosno nisu mu dostavljeni zapisnici i rješenja o nadzoru, ali je za eksploatacijska polja Zaglava, Mali čardak, Tapanjska glava i Frkašić rudarska inspekcija u postupcima dodjele koncesija izdala potvrde da budući koncesionari nisu zatečeni u nezakonitom izvođenju rudarskih radova te da se protiv njih ne vode postupci u vezi s nezakonitim izvođenjem rudarskih radova.

S obzirom da iz podataka koncesionara dostavljenih Uredu državne uprave proizlazi da na eksploatacijskom polju Tapanjska glava od početka trajanja rudarske koncesije, odnosno od lipnja 2014. do kraja 2015. nisu izvođeni rudarski radovi, Državni ured za reviziju je mišljenja da je na navedenom, kao i na drugim eksploatacijskim poljima potrebno obavljati inspekcijski nadzor kako bi se provjerila točnost podataka koncesionara o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina i iskazanoj tržišnoj vrijednosti, te o obavljenom nadzoru izvješćivati Ured državne uprave kao davatelja koncesija.

Državni ured za reviziju predlaže zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspekcijskog nadzora na eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji i izvješćivanje o obavljenom nadzoru, radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama i iskazanoj tržišnoj vrijednosti mineralnih sirovina koje koncesionari dostavljaju Uredu državne uprave.

Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi

Prema odredbama članaka 69. i 101. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt odgovara za štetu u prirodi i okolišu nastalu izvođenjem rudarskih radova na eksploatacijskom polju, dužan je tijekom izvođenja te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova provesti sanaciju prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, provesti mjere osiguranja radi sprječavanja nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš te o tome izvijestiti rudarsku inspekciiju i inspekciiju zaštite okoliša, koje izdaju potvrde o provedbi spomenutih mjera, nakon čega davatelj koncesije donosi rješenje o brisanju rudarskog gospodarskog subjekta kao ovlaštenika eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja, a može donijeti i rješenje o brisanju eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja. Ako rudarski gospodarski subjekt ne provede sanaciju, davatelj koncesije naložit će mu provođenje sanacije u primjerenom roku, a ako ni nakon ostavljenog roka ne provede sanaciju, to će se učiniti putem treće osobe, na trošak rudarskog gospodarskog subjekta, pri čemu će pravne radnje pred sudom poduzeti nadležno državno odvjetništvo.

Prema stanju početkom 2016., od 31 eksploatacijskog polja koja je Ured državne uprave odobrio rudarskim gospodarskim subjektima, za 21 eksploatacijsko polje donesena su rješenja o brisanju rudarskih gospodarskih subjekata kao ovlaštenika eksploatacijskih polja iz registra eksploatacijskih polja odnosno o obustavljanju izvođenja rudarskih radova, dok se za jedno eksploatacijsko polje vodi sudske postupak. Radi se o eksploatacijskom polju Podoštra, čiji je ovlaštenik u svibnju 2010. podnio nadležnom sudu tužbu protiv Republike Hrvatske radi naknade štete u iznosu 21.179.220,00 kn zbog izmakle koristi uslijed neizdavanja lokacijske dozvole odnosno nedobivanja rudarske koncesije za izvođenje rudarskih radova na navedenom eksploatacijskom polju. Navedeni sudske postupak do vremena obavljanja revizije (srpanj 2016.) nije okončan.

Ovlaštenici eksploatacijskih polja Litićev vrh, Ostrvica, Javorov vrh-Stubica, Dugi dol, Zalužnica, Jadovno, Čelina, Debeljača, Nadžak bilo, Karsa, Svilaruša-Kalčevac, Kikova greda, Pilar i Vedro polje brisani su iz registra eksploatacijskih polja jer u roku trajanja odobrenja, a ni kasnije, nisu ishodili rudarsku koncesiju, dok je ovlaštenik eksploatacijskih polja Popovača 38, Rizvanuša, Petrašica, Grgin brig, Kalanjeva ruja, Stupačinovo i Vratarski kuk brisan iz registra eksploatacijskih polja nakon provedene sanacije u skladu s rješenjima o odobrenju eksploatacijskog polja, kojima je sanacija bila određena, jer su navedena eksploatacijska polja Prostornim planom Županije predviđena za sanaciju i prenamjenu. Osim na navedenih sedam eksploatacijskih polja odobrenih radi sanacije, sanacija je provedena na još četiri eksploatacijska polja. Radi se o eksploatacijskim poljima Litićev vrh, Jadovno, Svilaruša-Kalčevac i Kikova greda, za koja su prijavljene potvrde rudarske inspekciije i inspekcije zaštite okoliša o provedenoj sanaciji prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

Prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave, sanacija nije provedena na eksploatacijskim poljima Ostrvica, Javorov vrh-Stubica, Dugi dol, Zalužnica, Čelina, Nadžak bilo, Karsa, Pilar i Vedro polje, a rješenja o brisanju rudarskih gospodarskih subjekata kao njihovih ovlaštenika iz registra eksploatacijskih polja te upisu Republike Hrvatske kao ovlaštenika navedenih eksploatacijskih polja donesena su na temelju odredbi članka 167. stavaka 5. i 7. Zakona o rudarstvu, prema kojima fizička ili pravna osoba kojoj je rješenjem odobreno eksploatacijsko polje mineralnih sirovina i koja nije ishodila koncesiju za eksploataciju u određenom roku, gubi pravo na eksploatacijsko polje istekom toga roka te ovlaštenik polja po sili zakona postaje Republika Hrvatska.

Sanacija također nije provedena na eksploatacijskom polju Debeljača, a rješenje o brisanju rudarskog gospodarskog subjekta kao njegovog ovlaštenika iz registra eksploatacijskih polja te upisu Republike Hrvatske kao ovlaštenika navedenog eksploatacijskog polja doneseno je nakon zaključenja nagodbe između Republike Hrvatske i bivšeg ovlaštenika navedenog eksploatacijskog polja u srpnju 2011., na temelju koje je bivši ovlaštenik na ime tehničke i biološke sanacije eksploatacijskog polja Debeljača uplatio 2.532.600,00 kn u Državni proračun Republike Hrvatske, koja je preuzeila sve dalnje obveze u vezi s navedenim eksploatacijskim poljem.

Prema odredbi članka 31. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je prije stupanja na snagu ugovora o koncesiji prikupiti od odabranog najpovoljnijeg ponuditelja odnosno podnositelja zahtjeva za dobivanje koncesije potrebna jamstva i/ili instrumente osiguranja naplate naknade za koncesiju te naknade štete koja može nastati zbog neispunjerenja obveza iz ugovora o koncesiji (zadužnice, bankarske garancije, osobna jamstva, mjenice, polog i ostalo) u iznosu određenom u skladu s procijenjenom vrijednosti koncesije te redovito provjeravati valjanost instrumenata osiguranja.

Prema odredbi članka 76. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt kojem se daje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina, dužan je prije zaključivanja i potpisivanja ugovora o koncesiji dostaviti davatelju koncesije jamstvo za troškove sanacije eksploatacijskog polja, a prema odredbi članka 11. stavka 4. Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, davatelj koncesije dužan je redovito provjeravati valjanost jamstva.

Ured državne uprave pribavio je za sva eksploatacijska polja za koja je zaključio ugovore o koncesiji zadužnice rudarskih gospodarskih subjekata u iznosima utvrđenim rudarskim projektima, kao jamstvo osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjerenja obveza iz ugovora o koncesiji i troškova sanacije eksploatacijskog polja, osim za jedno eksploatacijsko polje za koje je ugovor o koncesiji istekao koncem 2012., te je redovito provjeravao valjanost jamstava pribavljanjem izjava koncesionara, pod kaznenom i materijalnom odgovornošću, da su zadužnice valjane i da imaju pokriće.

Za eksploatacijsko polje Vukov vrh, za koje je ugovor o koncesiji također istekao koncem 2012., pribavljena je od koncesionara zadužnica u iznosu 3.000.000,00 kn, kao jamstvo osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjerenja obveza iz ugovora o koncesiji i troškova sanacije eksploatacijskog polja. Sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi nije provedena, odnosno bivši koncesionar nije dostavio potvrde rudarske inspekcije i inspekcije zaštite okoliša o provedenoj sanaciji.

Za troškove sanacije eksploatacijskog polja Dugi dol I, za koje je rudarska koncesija istekla koncem 2012., nije pribavljeno jamstvo, a prema obavijestima rudarske inspekcije iz listopada 2013. i inspekcije zaštite okoliša iz lipnja 2014. sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi nije provedena. Ured državne uprave zatražio je u lipnju 2014. od državnog odvjetništva pokretanje postupka radi naknade štete zbog neprovođenja sanacije, na što mu je odgovoren da državno odvjetništvo traženi postupak ne može pokrenuti, jer nije dostavljen podatak o iznosu nastale štete, kao ni drugi dokazi o nastaloj šteti.

Ured državne uprave zatražio je u rujnu 2014. od Ministarstva gospodarstva izračun troškova sanacije, na što je u listopadu 2014. odgovoreno da izračun troškova sanacije prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi na eksploatacijskom polju Dugi dol I nije moguće obaviti, jer iz glavnog rudarskog projekta troškovi sanacije nisu razvidni, budući je projekt provjeren prije stupanja na snagu propisa kojima je izrađivač projektne dokumentacije određena obveza prikaza osnovnih ekonomskih i finansijskih pokazatelja koji moraju sadržavati troškove sanacije prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi. Prema podacima iz obrtnog registra, bivši koncesionar eksploatacijskog polja Dugi dol I je u veljači 2016. prestao s obavljanjem djelatnosti i odjavio obrt.

Za eksploatacijsko polje Kvarte, za koje je ugovor o koncesiji istekao koncem 2015., bivši koncesionar dostavio je Uredu državne uprave potvrdu rudarske inspekcije o provedenoj sanaciji prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, ali ne i potvrdu inspekcije zaštite okoliša.

Državni ured za reviziju predlaže pribaviti potvrdu inspekcije zaštite okoliša o provedenoj sanaciji prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi na eksploatacijskom polju Kvarte te donijeti rješenje o njegovom brisanju iz registra eksploatacijskih polja, budući je Prostornim planom Županije eksploatacijsko polje Kvarte predviđeno za sanaciju i prenamjenu.

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA

Državni ured za reviziju je obavio reviziju učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije. Ciljevi revizije bili su ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s propisima, planovima i internim procedurama u vezi s eksploatacijom mineralnih sirovina, ocijeniti vođenje propisanih registara i evidencija, ocijeniti dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina i obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način, ocijeniti provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine i izvršenjem ugovora o koncesiji te ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

Na temelju provedene revizije, Državni ured za reviziju primjenom utvrđenih kriterija, ocjenjuje da je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije **učinkovito pri čemu su potrebna određena poboljšanja** te daje sljedeće preporuke:

- Zatražiti od nadležnog povjerenstva dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomске ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na tržišnu vrijednost mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomске ocjene iz navedenog elaborata.
- Zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspekcijskog nadzora na eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama i iskazanoj tržišnoj vrijednosti mineralnih sirovina koje koncesionari dostavljaju Uredu državne uprave.
- Pribaviti potvrdu inspekcije zaštite okoliša o provedenoj sanaciji prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi na eksploatacijskom polju za koje je ugovor o koncesiji istekao, te donijeti rješenje o njegovom brisanju iz registra eksploatacijskih polja jer je Prostornim planom Županije predviđeno za sanaciju i prenamjenu.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih preporuka pridonijela poboljšanju kontrole obračuna naknade za mineralne sirovine i provedbe odgovarajućeg nadzora, što bi pridonijelo i još učinkovitijem gospodarenju mineralnim sirovinama na području Županije.

OČITOVAJJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE

Ured državne uprave se očitovao na Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, naveo da su činjenice opisane u Nacrtu točne i izvedene iz dokumentacije Ureda državne uprave te prihvatio preporuke Državnog ureda za reviziju.

Ured državne uprave je u očitovanju naveo da je sadržaj i oblik rješenja o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine propisan odredbama Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina i da Ured državne uprave ne može utjecati na dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine te smatra da bi se dostavljanje tih podataka moglo osigurati izmjenom navedenog Pravilnika. Ured državne uprave je naveo da, kada uoči neki propust, traži inspekcijski nadzor nad koncesionarima te da dostavlja sve ugovore o koncesiji rudarskom inspektoru, ali da je iz prakse uočeno da inspektori davatelju koncesije ne dostavljaju podatke o redovnim nadzorima nad koncesionarima, već samo u slučajevima kada je utvrđen neki nedostatak. Ured državne uprave je također naveo da se potvrde inspekcije zaštite okoliša o provedenoj sanaciji prostora na kojima su izvođeni rudarski radovi čekaju po nekoliko mjeseci te da Ured državne uprave na njihovo izdavanje ne može utjecati.